

De Russische broeierij in w

De bloemenexport naar Rusland is nog steeds booming. Vorig jaar liet die export een stijging zien van 27 procent tot € 252 miljoen en ook het eerste kwartaal van 2013 laat positieve ontwikkelingen zien. De bollenexport naar Rusland daarentegen daalde vorig jaar met 6 procent tot 30 miljoen. Rusland-kenner Dick Haakman belicht in BloembollenVisie in een tweetal artikelen actuele ontwikkelingen op de Russische markt.

Tekst: Wim Ciggaar
Foto's: PR

Haakman Flowerbulbs BV is gevestigd in Wervershoof en is gespecialiseerd in de export van tulpen voor de broeierij. Daarnaast houdt het bedrijf zich bezig met wat droogverkoop in bulk en dan met name nieuwe soorten voor de Japanse en Russische markt en heeft Haakman een eigen kwekerij in Nieuw-Zeeland waar 35 ha tulpen geteeld worden voor de broeierij. In ons land worden onder de naam H.&M. (Haakman & Menting) van november tot Pasen zo'n 15 miljoen tulpen gebroeid. Dat gebeurt uitsluitend in de dikke maten omdat men zich richt op de teelt van een kwaliteitsproduct voor de bovenkant van de markt.

NIEUWE PROCEDURE

Bij de tulpenbroei wordt door H.&M. een nieuwe procedure toegepast. Het broeitraject wordt gestart met het bewortelen van de bollen in de koelcel bij stromend water gedurende veertien dagen. Aansluitend komen de bollen een week op een vierlagensysteem te staan waar ze elke dag een laag omhoog gaan om de laatste dag in 100 procent licht te staan. Vervolgens gaan ze veertien dagen naar de (schuur)kas met

als afsluiting drie dagen plukhal. Dick Haakman daarover: "Onze opzet daarbij is het aantal kasdagen te bekorten met behoud van de superkwaliteit die we broeien. We veilen alles en voeren echt goede tulpen aan. Onze bloemen behalen op de bloemenveilingen een score van 100 procent veilinglijsten invullen en geen afkeuringen. Om tot dat hoge kwaliteitsniveau te komen hebben we bij de broei bewust gekozen voor de bollen van Menting. De waterbroei vergt een betere kwaliteit bollen en die weet Menting te telen."

FINGERSPITZENGEFÜHL

Het streven naar de broei van een kwaliteitsproduct roept automatisch de vraag op waarom Haakman zich specifiek richt op de Russische markt na eerder zijn sporen verdiend te hebben op de Japanse broeierijmarkt. Dick Haakman: "Jaren terug was ik China en kwam daar al gauw tot de conclusie, dat de Chinese markt niets voor tulpen is. In het werelddeel waarvan China deel uitmaakt is het veel te heet, dus eten en leven de mensen buiten. Bovendien richt de bloemproductie zich daar voor een belangrijk deel op het Chinese Nieuwjaar. Dat duurt één dag, is meestal rond eind januari en dat is een periode dat er weinig soorten beschikbaar zijn. Bovendien waren de kasomstandigheden in die tijd miserabel met

als gevolg dat men het kasklimaat niet kon sturen en de bloemen of te vroeg of te laat waren. Om die reden wilde ik acht jaar geleden naar Rusland. Dat land ligt zes maanden van het jaar onder de sneeuw en dus leeft men binnen. Ziek, zeer, geboorte, sterfte, alles gebeurt daar in huis. Noem het Fingerspitzengefühl, maar je zag die markt zich ontwikkelen en dat begon te kriebelen. We zijn gestart met tentoonstellingen in Kiev (Oekraïne) en Moskou en die activiteiten hebben zich in de loop der jaren uitgebreid tot landen als Moldavië, Wit-Rusland en Georgië."

ONDERSCHEIDEND

Het besluit om zich op de Russische markt te begeven werd mede ingegeven door de overtuiging van Haakman dat het bedrijf van grote toegevoegde waarde kon zijn voor de lokale broeiers. "De broeierij in Rusland bevindt zich nog op het niveau van de zestiger jaren. Aangezien wij bij Haakman over heel veel kennis beschikken en dat niet alleen bij de reizigers, maar ook op de werkvloer, kunnen wij voor begeleiding zorgen op een niveau, zoals we die in het verleden ook in Japan hebben laten zien. De teelttechnische informatie die in het Russisch voorhanden is, is vaak te technisch en te ingewikkeld. Bovendien staan de hoofdoorzaken van de problemen vaak niet goed beschreven en beperkt men zich tot de randverschijnselen wanneer het niet goed gaat. Onze kracht is dat wij door onze deskundigheid volledige uitleg kunnen geven. In Rusland heb je vaak te maken met hele kleine broeiers met 5000 bolletjes en een koelcelletje. Wat je dikwijls ziet gebeuren is dat de aantallen groter worden, maar de capaciteiten niet met als gevolg teveel bollen in een te kleine (cel)ruimte. Door onze kennis en advisering hebben we menig -in eerste instantie ontevreden- klant toch weten te behouden. Helaas moet je constateren, dat er anno 2013 nog maar weinig vakgenoten zijn die hun buitenlandse relaties zo weten te begeleiden als wij doen."

Oude staatskas in Moskou. Is een van de betere kassen

Particulier kastje in de sneeuw

Broei op water in de kel

oord en beeld (1)

TWEE GROEPEN

Volgens Dick Haakman zijn de Russische broeiers in twee groepen te onderscheiden. De eerste groep broeit rondom de grote steden op oude staatsbedrijven die zich onder het communistische regime met de groenteteelt bezighielden. Het betreft hier glascomplexen van 10 tot 40 ha die door de eigenaren worden onderverhuurd aan de doorgaans grotere broeiers die één tot drie miljoen tulpen broeien en daarbij gebruik kunnen maken van de beschikbare stadsverwarming. Daarnaast is er de groep 'particulieren', kleine broeiers die 500 tot 1000 m² grond bij hun huis hebben met zelfgemaakte kasjes van dubbel plastic. Daar broeien ze gemiddeld zo'n 100.000 tot 300.000 bollen waarbij ze aangewezen zijn op het zelf stoken middels gaskachels, steenkool of hout en dat bij temperaturen die kunnen dalen tot -45°C. Deze twee groepen komen alleens in Rusland voor, in de Oekraïne bijvoorbeeld kent men alleen de groep particulieren."

BROEIMETHODEN

De broeimethoden die op de Russische markt worden toegepast variëren sterk, maar hebben één ding gemeen: 90 procent van de broeierij is toegespitst op de jaarlijkse Vrouwendag op 8 maart. Dick Haakman: "Je hebt mensen die heel vroeg planten (oktober) zonder koeling in de volle grond. Dan heb je een groep die half gekoeld heeft vanwege een voorvrucht in het teeltplan en dan is er een derde groep die met de 5°C of 9°C teelt werkt. De kasomstandigheden waarbij het broeien gebeurt zijn heel wisselend. De eerste groep rond Moskou beschikt over redelijk goede kassen van 30 à 40 jaar oud, de tweede groep zijn de privébedrijven met hun kleine plastic kasjes en dan heb je nog een derde groep die in verschillende lagen onder de grond broeit. In eerste instantie deed men dat om de broeierij te verbloemen. Er werd illegaal gebroeid, omdat men onder het communistische bewind geen kapitalist mocht zijn. De eerste tulpen die in Rusland in de communisti-

sche tijd geteeld werden kwamen uit Estland, Litouwen en Zuid-Rusland. Dat betrof hoofdzakelijk bollen die oorspronkelijk bij D.W. Lefeber vandaan kwamen."

Anno 2013 zijn er nog steeds mensen die onder de grond broeien. Het voordeel is dat ze vrijwel geen stookkosten kennen, omdat de lampen veel warmte afgeven. "De manier waarop men broeit is soms levensgevaarlijk. Russen zijn pienter en men knutselt met elektriciteit op een manier die je de haren ten berge doen rijzen met af en toe brand als gevolg of uitvallende kachels. Ook hoorde ik het verhaal van een kweker die getuige was van een gasexplosie bij zijn burens. Het gas verspreidde zich ondergronds, kon door de ijslaag nergens heen tot het bij een huis kwam waar geen ijs lag met alle gevolgen van dien. Het gas werd ook bij de kweker afgesloten met als resultaat dat zijn tulpen 35 uur bij -15°C hadden gestaan. Het verbazingwekkende deed zich voor dat de tulpen daarna toch nog goed bleken te zijn en voor 90 procent verkocht konden worden, terwijl ze een lengte hadden van 25 cm. In het zuiden van Rusland wordt ook op zaagsel gebroeid. Dat gaat redelijk goed. Een nadeel is echter dat zaagsel stikstof nodig heeft voor het rottingsproces met als gevolg dat de tulpen minder gewas krijgen en/of slecht wortelen. Overigens combineren veel broeiers de tulpenbroeierij met de teelt van éénjarige voor de stadsbeplanting in parken en plantsoenen."

VERSPREID

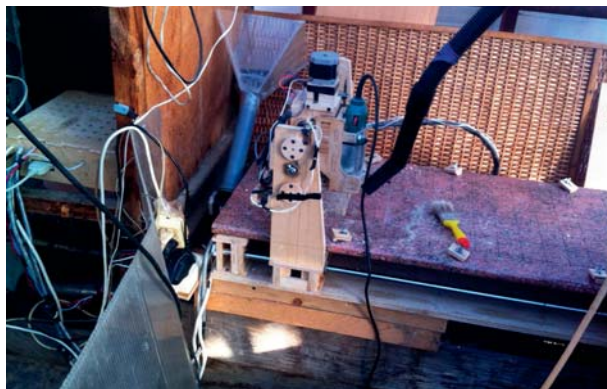
De Russische broeierij beperkt zich niet tot bepaalde gebieden, maar vindt verspreid over het gehele land plaats. Dick Haakman: "Wij reizen door heel Rusland, van Vladivostok tot Sint Petersburg en van Moskou tot Novosibirsk en slapen of in de trein of in het vliegtuig of in een hotelbed. Dit jaar zijn we van eind januari tot en met de eerste week van maart weggeweest. Dan reis je gemiddeld zo'n 500 à 600 km per dag tot in de kleinste dorpen. Ook is het niet

Yuriy Petrychko

Dick Haakman weet zich op zijn Russische reizen vergezeld door Yuriy Petrychko, een tot Nederlander genaturaliseerde Oekraïner die vijf talen spreekt, waaronder vloeiend Nederlands, en die vijf jaar geleden als stagiair bij Haakman kwam werken. Hij fungeert niet alleen als tolk bij de bezoeken aan de kleine broeiers in de Russische regio die om teeltinfo verleggen zitten, maar leert ook zelf de kneepjes van het broeiersvak om op termijn zelf als reiziger voor Haakman actief te zijn in de regio. Jaarlijks reizen ze samen zo'n drie maanden door Rusland en de rest van het jaar is Yuriy bij Haakman druk doende met de marketingactiviteiten rond de Russische markt.

ongebruikelijk dat klanten je daar 500 km wegbrengen naar de volgende klant. Niet alleen omdat men anders aankijkt tegen afstanden dan hier in Nederland, maar ze brengen je ook weg om bij anderen te kunnen kijken. In het verleden kwam het ook wel voor dat wij een klant vroegen een hotel voor ons te reserveren. Dan kon het gebeuren dat men ook voor zichzelf een kamer huurde, want dan konden ze nog een paar uur beslag op je leggen om nog meer informatie te verzamelen. Uiteraard spelen ook de klimaatomstandigheden in Rusland een belangrijke rol. In het zuiden bij de Zwarte Zee heb je veel meer licht en is het gauw warm, in Novosibirsk is het 's winters altijd -45°C en toch broeien ze daar. Ik ken een broeier die een kuil heeft gemaakt van vijf meter diep, waarop een glazen kap is geplaatst. In zekere zin is dat dus ook broeien onder de grond. Toch broeien ze daar ook goed. In het algemeen geldt, dat men in Rusland in doorsnee zware kwaliteit weet te broeien en dat men daarbij de bloemen goed in bloei laat komen. Vrouwendag is een giftmoment. Dat betekent dat bloemen in Rusland geen week hoeven te staan. Des te erger is het, dat men de Nederlandse kwaliteit in Rusland als gewoon slecht ervaart. Niet zo gek als je bedenkt, dat bloemen voor Rusland in Nederland al zo'n veertien dagen opgeslagen worden en daarna ook nog eens minimaal een week onderweg zijn."

der onder kunstlicht onder een gebouw

Geknoei met elektriciteit